

Pridplata
na cilu god 1 fr.
na pol. god. 50 n.
Za stranu zemlju
1 fr. 25 nov.
Izlazi svake dru-
ge nedilje u
Četvrtak.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

List za pouku, zabavu i gazdinstvo.

Oglasi se prima-
ju po navadnoj
cini. Rukopisi ne-
ka se šalju u na-
plaćenom pismu.
Dopisi bez podpi-
sa se neprimaju.
Dopisi se nevrta-
čaju.

God. III. U Kalači

U Četvrtak 17. Srpnja. 1873.

Broj 18.

S U Z A I S M I E H.

Suza i Smieh !

Il u tvojih grudih, bol ti seree lama
Il dušu, veselja obuze slast ? !
Ne sustavljaj sliku tvojih rana
Na licu razjasnit. Ak je strast ?
Koja ko tajua žeže luć ! — —
A muku ku čutiš nesmeš tužiti
Tad suza i smieh : te tajnosti kluč
Na licu da čustvo poznati.

Suza i Smieh !

Kad oblaci čèrni nebo kriju
Suze tad' po gorah i polju liju.
A svietlo sunce kad nebom putuje
Slika muse u potoku smije.
Na polje stupi pod neba plavi pram,
Serce kako kuca osjećaš sam.
Krasnom danu ? — obasja ti lice smieh,
A burno vrime ? suza hoće da lije !

Suza i Smieh !

Sreći ! — mërko pogledati ! —
A suho oko kod udesa zla !
To ji jakost ! — Taj mudrost zna vagati ! ?
Al tko to očuti ? ! — on čustvo mu zna.

Ak, grudi ti se srece bolno miće,
Nesustavljaj gorki suzah tek.
Sreća kad ti netom niće,
Nerazori tad veselja pojam smieh.

Suza i Smieh !

Mladiću ! dje neferca iz očijuh življa kries
Ni zate život ; — već starcu lies.
Akol ti je čustvah pojam vruć ?
Starce zate je života luć !
Zato daj čitah iz oblićja tvog
Daruje te ili kara Bog ?
Ruku ti prijateljski pružim
Il stobom vesel ? il stobom tužim !

Suza i Smieh !

Vidješ dje oba spojena u jedno ?
Ko kada daždi, i sunce sja !
U plemenitog oku suza bjedno —
Lje, — srećom kad ga udes obliva,
A seree kad mu boli biju
Tad se smijeje i suze liju !
Tko suzu i smieh spojiti može ? !
Tom jako seree dao si Bože.

F. Blažeković.

DALI JE MOGUĆE DA SE NARODNO SPASIMO.

Oteci troše stotine izbace hiljade, da odhrane sina ko-
jiće biti popom, učiteljem, ili sudiom. A kad su do željena
ciela dostigli onda izgube sina jel nemaju u popu učitelju, su-
dii narodnog prijatelja. Njihov sin je latinac, on je grk, on
frances, on je talian, on je inglez, on je niemac, on je mag-
jar, i ja neznam šta još samo nije slaven. Dali je onda čudo
što se slaveni odkrenili od škole, pak kad prigledaš
gymnasie u Subatici- Baji- Zomboru Kalači nedrugie, i
preparandie, naćieš puno niemaca, dosta magjara, a bu-
njeva, jedva kojeg — i to valjda najsiromašnieg, vrhu koga
se gdjekeji magjar učitelj smilovao, pak ga molakanjem do
koje klase uzdigao. Da gdjekejoj ! da ti se srce para, žalos-
tju, kad pomisliš na budućnost kako će ti mili rod strmo-
glavit u ponor što ga mu opravljaju vlastiti sinovi.

Ko nevidi da nam je već pola jezika propala, da već i
puk mieša rieči niemačke i magjarske, taj je i gluh i sliep.
Al šta rekoh : ovoje grieh, buduć je nepravda želit od sliepa
da ti razlieči boje. Naši učeni, al bože me nepokaraj kad
ovako govorim naši ! ta oni nisu naši, jer da su naši, oni bi
snama plakali vrhu propasti koja uavaljiva na dušu i tielo,
slaviana. Dakle i opet naši ! učeni samo time taru glavu ka-
ko će spasit magjara, kanda on nebi imao dosta brižljivi i
revnih sinova.

Dok je latinski jezik gospodovao donle nije narodnost
u pogibeli bila, dok je desetak i robota vladala, onda se
narodna imovina nije gubila. Al sad neima ustanove, ticala
se ona osobe, obitelji, obéine ili države koja nebi našu na-

rodnost podronjivala. Čudnovato je al je istina : da od ka-
koje sloboda zemlju i osobu u nadkrihje svoje uzela ; od ono
doba razte imovina u ruku magjara i niemca, a gubi se u
ruku slavena.

Pak neima popa, neima učitelja, neima sudio, komu
bi to u oči palo, ravnadušno gledaju, gdje razsulo sve veći i
veći prostor zauzumlje u narodu slavjanskom. On se gubi
dušom i tielom, on dublje pada u tmine duševne, i u blato
nećudorednosti. On se gubi brojom, on siromaši imetkom,
pak recite, kaži te mi, tkoje od onih koji su mu za svietlost
metnuti, koju rieč o toj propasti rekao, o slaveni slavni
rode ! gdje su vaši sinovi, na kojeste stotine i hiljade trošili ?
Al falio sam griešio sam protiv vas, vi nemilosrdni sinovi
otacah slavianaah, ta čuosam kad ste rekli, al i to ne bunje-
vački već magjarski ili niemački, onako bez čustva kanda
je govor o kinezeru : e zašto troše zašto nerade, zašto noštede
kao niemac ?

No ovoiliko milosrdje ima prama slaveuu i niemac i
magjar i on mu to kaže. Al molim vas ponizno odkud je to,
da vi to sad umite kazat, i od kuda je ono : da vaš rod kog
onako samo iz nadute visine gledate to nezna ? Nijeli to
ondud, što su vaši oteci stotine i hiljade trošili, na vas, pak
ste se vi izučili, i postali ste popovom učiteljem, i sudiam.
Ah metnite ruku na vaše srce, koje bi bilo srce bunjavačko,
i recite : šta ste prigorili vašom rodu odtog nauka, koji
vam je rod tako skupo platio, gdje su knjige koje ste mu
pisali, da ga naućite, gdje je onaj iz vašeg broja koji se po-
trudio da ovu knjigu raztura u svojem rodu ? bunjevci pišu
niemački, pišu magjarski, al nepišu bunjevački : Dakle

zkvh.org.rs

recite dali je kriv vaš brat vaša sestra što neznadu, da rad i štednja spori imetak, a linost i razap potroši i ono što su otcu stekli. Bunjevci će propast iz gradovah, iz selah, s poljah i s njivah. Njihova rieč neće se čuti u crkvi škuli i seonskoj kući. No al ništa, vidiće te bunjevaca kao švabskog slugu, vidiće te ga kao lakaja, a bunjevku kao služavku, vidiće te ih u mijanah, naće te ih u tamnica. Pak vas pitam, dali će te i onda tako ravnodušno govorit, zašto neslušaju nauke, zašto nerade. Al čuvajte se da vam neodgovore : ta kako da slušamo nauke kada nemamo ko da nas u našem jeziku podučava, već se i kineseri i japanci, Egypanci probudili, pak traže pitaju kako da se neznanošću otmu, kako da ustanove svietlost uma, u svojim državam, štio sam da su se već i o cigani pobrinili. No ovde nečujem nevidim da bi se koji bunjevac pobrinio o bunjevcu, da potrče za njim da ga svitovanjem pokuša zadržat u životu. Nedvojim da je i ovo glas vapijaućega u pustinji. Al ja ga ipak nisam htio da promašim, buduće će ovako nešto odhlanuti mojem bolnom sreću. Uvidio sam da odsele neima budućnost drugi narod, već samo onaj — koji je s desnom crkvu a s lievom škulu obljubio. A premda vidim : da se moj rod otdudjiva od škole, nemojte se čudit ako me vidite jaukat vrhu sudbine mog dragog roda. Zlo je već na toliko zajlilo se u srce i dušu našeg roda, da se ovo neda redovnim putem odbiti, zaludu vi pridikujete u crkvi kada tamo neidu, da čuju, zalud pridaje te nauke u školi kad oni tamo svoju diecu nešalju da ih naučite. Vanredna sviedstva triebalo bi da se upotriebuju, da se ovom zlu na put stane. Al premako se o svačem stvaraju družine, premako se za svašto snuju društva, samo i jedino nevidim nečujem da bi se i jedna duša krenula, da savetuje o sriedstvih, kojima bi se obustavila propast bunjevca i šokca u Bački, Banatu, i Baranji, dali je čudo, ako moram da plačem jaućem, kada bunjevca vidim zanemarena zaostavljena od svojih rodjenih sinovah.

K O L E R A.

Ondud priko Tise ponavljaju se nepovoljni glasi ob ovoj bolesti u kojoj dobro je znati : da i ova bolest ko i one druge, njeke put raztrkano a drugi put, pošasno napada ljudstvo, Bog nam nije dao vlast da bi joj mogli po volji stat na put, i prepričit da ne pristupi granice naše obćine, al nam je podielio um koji zna, takve mjere preduzet, da pošast nepomori ljude mah ih i promučti.

Ovake mjere nastavit, spada, u djelokrug gradjanske uprave svietovne i duhovne košto i privatne, t. j. obiteljske.

Dušobrižnici trieba da smatraju za najstrožiu dužnost svoje vjerne i ovom prigodom posvietovat : da se revno Bogu utiču, jerbo i liek boljma pomaže, onde gdje muje božja milost put opravila. U oči jedne pošasti nalaze se vjerni u stanju onih vojnika, koji se u čete uredjivaju, da neprijatelja od svoje domovine odbiju.

Ko s velikim strahom polazi u bitku, toga navadno nesgoda najprije nalazi. Onde je potriebna hrabrost koja nesmije ovde manjkati, a ta hrabrost, je najiztrajnija, koja se ne crpi iz vina i rakie, već jedino iz pouzdanja prama Bogu, koje se uzbudjiva s onom milostjom što se crpi iz svetotajstva, u svakoj pošasti jedna pola lieka je u hrabrosti, a druga u stvari koju nam prinaša liečnik, koji jednu ili drugu zanemari taj se protivi Bogu, i zasliepljenim očima idje u propast svojeg života ; ovoga pak branit njegovat i uzdržavat zapovieda Bog u 5 zapoviedi. Uprava dakle civilna i duševna mora se postarat, da bude liečnika, da bude lieka, i da se ovaj liek tako upotriebuje kako je liečnička znanost za dobro pronašla. Grieh proti ljudstvu i Bogu počinjava takav : koji nepouzdanost uzbudjiva prama lieku ili liečniku, takva netrieba upravi trpiti, već kao najpogibelnieg zlotvora iz obćine odstranit.

U ovakom slučaju valja da je solgabirov, svećenik, bilježnik, učitelj oprezan, i neumoran, oni su prvi savjetnici i vodje puka ; pak ako bi se u ovakoj pogibeli svojoj dužnosti iznevjerili onda ni koru hljeba nebi zavrdili. Oni moraju

bdti vrhu zdravlja kakono sve obćine, tako i vrhu svakog pojedinog bio baš i najposljednji član njihove obćine : ne samo zato : što je svaki čovjek jednake ciene prid Bogom, već i zato, što u svakom čovjeku, stoji pogibel za cilu obćinu, ko u svakoj kući a ko se zapali pogibel požara za cilu obćinu akobi ona bila, i kolibica, jednog svinjara. Solgabirov će naredit, da se iznese na polje sve štoje djubre iz okruga jela buduće je čistoća zraka prvi uvjet liečenja svakoje bolesti : Drugo da se liečnik ma odkud za obćinu nabavi, i da bude za svaki dan naredjeni kočijah, koja će njega i svećeni ka bolestnikom voziti. On će se starat da bude odlučni i viešti ženah barem po dvie na svaku ulicu, koje su za plajtju voljne svakom u prvi mah donet lieka, komu potrieban postane. Ove žene će svećenici i učitelji po napatku liečnika naučit i uputit, šta i kako im valja činit s bolestnikom dok se liečnik nedoveze, oniće otce i matere poučavat u čemu se javlja ta bolest, da znadu na sebi i svojim čeljadima u mah izprva bolest opaziti i liek za vriemena tražit ; ovim načinom ako se i neće moći kolera odbit, al će, je upitomit, i mnogi u životu zadržat, a kolera što prije iz obćine iztisit.

Učeni i izkušani liečnici savjetuju : da nije slobodno promienjivat način žieća u vrieme ove pošasti. Al valja pazit da se neljutimo, jerbo se srdžbom izliva suviše žuč u krv, i pokvari želudac, koji nipošto netrieba obterešit jilom ili pićem, tko običa je piti vina neka ga pije i onda, al umjerenost ; proždrllost, i nasladjivanja tjelesna jesu uhode koje pripravljaju ulazak kolera. Na vodu valja pazit : da je friška al ne suviše hladna, voće na štesrece jisti nije dozvoljeno, košto ni jela premasna kakvaje svinjetina najskole osušena, i riba, na koju se može narav ogadit. Osobito pak trieba da smo pazljivi jutrom i večerom najskole radinji, išli peški ili na koli, košto i obnoć da se nerazlade, vanredno valja njegovat i pokrivat trbu u ovo doba jel odud se izleže kolera ponajvi še. Takodjer liečnici savjetuju da je koristno ako se u svakoj kući drži u gotovštini u jednoj boćici, kamforvica-kamforgeist, i ako bi se kolera mo kakvim načinom pokazala oma da bolestnik legne u krevet, da mu se od ovog lieka i donle po nikoji put po 20—30 kapi dade dok liečnik nedospie, i da se pokriva, dieci, samo nikoliko, kapi valja ulit u usta, i to opetovano, ako se grčevi pomole te valja sirćetom s bilim lukom opravljenim trti, i proganjati, pa uvijek nastojati : da bolestnik u znoj dodje, i u tom obstane. Ako bude njegovanje shodno, to će i kolera prići kano kakva oluja koja će štete napraviti, al obćinu neće zatrt. Poglavice trieba da štoje spasonosno naredjivaju, i nabavljaju, a podvrženici moraju da slušaju, i uporabljaju.

Bolesti, i druge nevolje uvijek će napadat čoviečanstvo u raznih oblicu, al znanost je od Boga čovjeku data da pronađe sriedstva, s kojima se nevolje odbijaju, ili barem ublaživaju. Tko znanost prezire savjete ne uporabljaj, taj nikad neće toliko ugodnosti uživati, ko drugi, a uvijek će više nevolje i boli trpiti no drugi.

U VJERI UTJEHA U NEVJERI ZDOJNOST.

iz kranjskoga, prekrojio A. Kuzmiak.

Tko mi što more, moj otac mi je učinio krivo, u momjem posiedu, a tu krivicu ću si ja sam izpraviti. Tako mudrujući nevredan stvor, sam se zagovara pred svojom kosmatom svješću. — Ni! pustimo ga, neka mudruje, a mi hajdemo radje za našom tužnom udovicom. Bjednina mati prošav s djecom mimo bogatinove kuće, udari kroz vrt te unidje u malu ogradu, u kojoj se uzdižaje mala seljska kolibica s uskim dvorištem i malim vrtašcem, što bijaše ciele posied naše udovice, kojega je pokojnik od bogataševa otea dobio. Bduć su ona i muž radini bili, to su si uvijek toliko priskrbili, da su još osim toga mogli svaku godinu po komadće zemlišta ili u najam ili iz polovice uzeti, te tako primjereno sebe i svoju dječicu prehraniti. Uz to, imadjahu i kravicu, pokoje prase, te tako prodav pokoju holbu mleka ili grudicu sira, dobiše uvijek toliko, koliko iziskivahu nji-

hove malene kućne potreboće. U toj zadovoljnosti življahu evo sve dosada, kad jih no nemila očova smrt nesmiljeno ucvili. Došav naša udo a kući svo najde u najvećem neredu. Krava, koja je medju tim spaše došla, počini u dvorišću i u vrtašću silan kvar, jer ju neimadjeištko zatvoriti, a prase krulilo je u svinjaku, da ga je tja u treće susiedstvo ćuti bilo, i kokoši nemogav do siedala prolazahu kokodajuć izpred zatvorenih vratah. Neima gospodara, zato je sve u neredu progovori žena i odpravi svako na opredjeljeno mu mjesto, a zatim podoji kravu nahrani prase, skuba večeru, sebi i djeci; jer muža nebijaše. Da bi nam makar bolestan u postelji bio, ipak bi kad i kad saami večerao, ali tako, jao! njega crvi večeraju prolje nebrojene suze žalostnice, što opaziv dječica, zacvile takodjer u jedan glas. — Molimo pak hajdemo spavati kleknu svi te pomoliv se bogu za mir i pokoj preminulog oca, odu djeca spavati, a mati upaliv luć ode u kuhinju, da zaprede vatru i posudje opere.

Dragi bože! što ću stom sitnjarijom? — drugo nevidimo no prosjački stap. Naj stariji sin lakko bi nam pomogao, ali jao! on je opak, njega su zle knjige i opaka družtva skrenule sputa kreposti i dobra, kojim sam ga u mladosti putila. Zabacio je sve, zabacio boga i vjeru, a šnjom i celo poštenje. Zaboravio na dom, na matec i skrb materinsku. Zločesta družtosa milija su mu, braće i sestara, u njih nalazi najveću slast. O, bože! smiluj mu se, nedaj, da pogine u tolikoj bludnji. U zalomljene ruke stisne goruću glavu, te milo proplače, znajući, da će joj od sada svaki podhvat čemerom začinjén biti. Bože nikakova traga k rešenju. Tih 150 for. strovalit će me sdjecom u rani grob. Tako iznemogla stupi u sobu, ugasi luć, te kleknuv kraj postelje, moljaše u tami dugo i produgo. Molitva ju ohrabri, ufajuč se u boga, da će joj to trpljenje barem budućnost s one strane groba osladiti. Tako utazena legne mirnim duhom, odlučiv pisati sinu, koga će valjda vapaj nesretne matere ganuti. I uprositi bogataša, komu nije moguće, da se nesmili tužna sirotčad.

Obrne se k zidu i zaspí.

II.

Budući dan prevari tužna mati zoru, pospravi i izmete sobu, kuhinju i dvorište. Nahrani živad i podoji kravu, a obraz joj očituje srdačan mir i pokoj, k jednom cilju smjerajućih mislih. Do toga udari šest sati, a zvono zazvoni k službi božjoj. Idem u crkvu. prosit ću boga za milost, da mogu strpljivo snositi teškosti moje. Molit ću, da mi izgubljená sina dovede na pravi put i ogradi od poguba duše njegove. Tako govoreć obučé čednu crnu opravu, uzme knjizicu, te se uputi, kad ju ustavi slab dječinjí glas iz bližnjeg kuta. Majko! zar ćemo već ustati? Jestel vec najavi? No! danas možete malo dulje poležati, ako me pako dugo ne bude, ondi ti Rađoje obleci i umij djecu, pak iz molite jutrenje molitve i počekajte dok se vratim. Tako govoreć otidje skrbna mati prama crkvi, odkuda dolazi vreló milosti božje. Unišav u nutra klekne k desnomu žertveniku, te skoro utopljena u pobožnosti, moljaše goruće. Po sv. misi i nehotice zabludi na mužev grob. Ti uživaš plaću za svoja dobra djela, o! prosi-prosi i zanas! da nezvojimo završiv tako svoju molitvu, pohiti kući, puna zaufanja u providnost božju, znajući, da kako se taj sije, tako se tamo žunje. J opet ju put nanese na bogataša, stojećeg bodbočeno na dvoristnih vratih, i srkajućeg zdravi, jutranji zrak upravo k vam dolazim. Dobročinstvo, koje ste mi izkazivali, prigodom bolesti moga muža, posudiv mi nješto novaca, silime, da vam iz srca zahvalim, bog neka vam plati na toj dobroti. Ha, ha, ha! zar da mi bog plati, ta on mi nije ništa dužan, da mi novce s neba siplje nego ti ćeš mi platiti, koja si dužna, ha, ha, ha. Riblje ruke šeuć se sim i tam. Tužnoj ženi, kao da je srce proboo čuvši tako nesmiljeni odgovor no, ipak se pritaji, te srčano produlji. Kad ste tako dobar bio, zato bi vas rada nješto uprositi. Nu, što? samo nakratko? namrgodjen, da ga je strahota vidjeti osorao reće. Počekajte me, strpite se, poštone ću vam sve platiti, samo, dok se malo oporavim, jer upravo sada nikako nemogu.

Aha! ti — proždrljivi smete prekine joj reć. Gle pruži jim prst oniće i za rukom posieći. Nečekam ništa, niti trenutka, u dva mjesecá izteći će rok, pa ako mi onda neplatiš, prodat ću sve. Ah! smilujte mi se, smilujte mojoj tužnoj djeci, i bog će se vašoj smilovati. Nate reći namrgodjen bogataš jarno vihkne, Oho, bog će se mojoj djeci smilovati? ta kod njega nema milosti, drugačmiju nebi polrao, zato je niti kod mene nije. Šetajuć se simo tamo najednom stane, te odvažno reće. Nu! da me neproklinješ ti i tovjá djeca, neka ti bude platit ćeš mi svaka dva mjeseca 50 f. dok mi neizplatiš sve. Jel ti dosta. Više niti zahtjevati nemoreš. Okrene se i ode. Žena ostane sprovodeć ga mutnima očima. Nu što joj bje time pomoženo, potone joj dakle ladja nade, te joj još samo u zabludjelu sinu ostala, koj će valjda uslišati vapaj materin.

(Sliedi.)

D O P I S L

* Pešta 5 Srpnja. Kako je zemaljski sabor 2 t. m. svoje sidnice zaključio, to su većinom i saborski poslanici taj i drugi dan pristolnicu ostavili, te je u sljed toga prilično mrtvilo ovde nastupilo; još za kratko, dok djaci i slušaoci na višim zavodima od ovud odu, primetiće se i većma praznina — štoćedu po najgore osititi ovdašuji gostioničari i posidnici kuća — hausleri — jer ako je šta pritrano skupo, to su stanovi ovde priskupi — skuplji nego u Beču gdje svitska izložba — i gdi se toliko hiljada stranaca — jabanlija — svaki dan okrenu krajnje je dakle vrime, da se i ovi ovde malo pameti nauču i da od pritegnutosti svojo ništo popustu, jer ovako nije bilo već izdržati ovdo; kad čovik nekoliko danih ovde probavi, čitav pramen banaka mora da ostavi. U naprid mislim, bar do jeseni, dok se i opet sabor nanovo ne otvori te poslanici, i djaci ne steku, — biće mlogim putniku i gostu po koja forintača zaštedjena, jer će za to vrime bez sumnje znatno — čina — stanovima i prepitanju — življenju — spasti, kad smo već kod troška, žaliti nam se valja na našu mladež koji se ovde na višim zavodima uće, da se ni malo ne obziru na hrdjave godine, što nijo rodilo i što njihovi roditelji nemaju i ne mogu ujima mlogo novaca davati — pa kad to znadu i vidu, tribalobi da se pružaju koliko guber dopušta, ali oni i nehaju za to, već se gostu i trošu na sve strane, po gostionicama i kavanama vidiš po najviše našu t. j. bunjevačku i srbsku mladež gdi badavadiš, a nauka? ona duboko spava i zaglibljena stoji u mraku nemara i neznanja! S toga je, da su naši sinovi u naukama jako zaostali i hrdjavi djaci postali, a prija su oni prvi i najbolji bili. No za to opet da pokažemo, da nije svo loše što je naše, sa zadovoljstvom i ponosom hilježimo tu veselu i dobru novost, da su naš mladi brat i prijatelj Lazo Mamužić iz Subotice 17 prošlog miseca državni ispit na ovdašnjem sveučilištu sa otlikovanjem a 26 Lipnja t. g. opet brat Ilija Vučetić iz N. Sada po dužem strogom ispitu prid komisijom censuru vrlo dobro položijo i po tome ujedno odmah za pravozastupnika — advokata — proglašen. Daj Božo hiljadili nam se ovaki mladići i ugledali se na njih i ostala mlada braća, da možemo u naprid i o njima dobar sud doneti kakobi sebi a i svojima od što veće i bolje koristi biti mogli. *)

B a c s 27 L i p j a. Zastraseni očeki vamo žetvu, budući da namje usjeve led gdjekog ošinuo, raž po obćem mnenju jeste ozebla, ječam osobito a i mnogo žita su mišovi vrlo pokvarili, žito nam je tako sjetnivo da se bojati imamo daće do sazreanja klas pospadati. Na novim krumpiru se vido modrice po kojima ako stoji dva dana počmo truniti. Povrtine su u dobrom stanju. Kako i kukuruz. Vinogradi su liepo poneli, ako jim neškodilo bude da sada. Kada cvate često imamo vjetrova i kišah. Voće nam je rodilo, samo štoga kod nas drugi bere a ne onaj koji ga sadio, a i opet voćnjake nikako nemožemo zavesti. G. B.

*) Osobito akobi zašto naši bili.

PUKU ZA POUKU.

(od bb.)

B). Sirće (ocat). Krasno i mnogostručno koristno sredstvo. Rabi se kod raznih otrova kao kod : driemka (opiuma), turčina, bunjike ludana, trubeljike kao najjače protusredstvo otrova ; pije se mnogo sirćeta a iz vana tare se glava, slipeočnice, trbuh i želudac. Kod onesvjestica bolje je negoli sve mirisume pod nos turati, lice njim umivati, ruke i noge prati. Kod svih trulih bolesti, ili gdje je zrak pokvaren, najbolje je sirćetom štrcati, ali ne na ugljevine ili vruću peć ga sipati, čim bi njegovu inače zdiavu paru škodljivom učinili.

Krpe u običnom ili takodjnr mirisavom sirćetu namočene i gdje god u bolestkičkoj sobi obješene najbolje i najjednomjernije svoju paru po sobi razprostranjuju. U svih groznica sa velikom žestinom, zatim kod kapi (krvnoj navali) sirće vodom pomješano je jako dobro piće.

C). S a p u n, p e p e o, l u g. Ovo sve skupa spada, jer imaju svoju moć odlučnih soli. Koristno se rabi kod otrove sa sićanom (mišomorom) izivim srebrom (živom), nu ipak tako, da se pri tom u velikoj množini mlička pije. Kod svraba (šuge) i drugih opornih izsapa dosta je koristno dotična mjesta sapunom i mlakom vodom prati. Pepeo rabi se pri kupkama ; uzme se naime 3—4 šake pepela i do 2 šake soli i to se sa toplom vodom smieša. Kod nožnih čireva može se lug najboljim uspjehom upotriebiti, isto tako i kod nazezbina.

NOVINSKI GLASI.

— Kad je i strana avtonomna i financijalna izmedju ugarske i hrvatske kraljevske deputacije došla do sporazumka, bioše još jedini §. 19 zak. čl. I, XXX. od g. 1868 glede Krajine gordičkim čvorom. Dugo su se vrtili mozgovim odbarah oko toga §. Magjari mu izpravak htjedoše u zapisnik uvrstiti, a Hrvati zahtievahu da u sam zakon uvede. Te izpravljen bi tako u zakonik unitjen : da u slučaju ako se sva ili jedan dio Krajine razvojači i utjelovi Hrvatskoj, avtonomne troškove Hrvatske nepokriju, ustanoviti će se nova postotna kvota. — Pošto je revizionalni tekst 29. lipnja pod predsjedništom Ladislava Szogjeni-Marića u plenarnoj sjednici utanačen i podpisan, zahvališe se uzajamno stranke na požrtvornosti i ljubavi jedna drugoj. — Izpravci nagodbe dolaze sad pred zagrebački sabor, a pod jesen će stići na sabor peštanski, te će 1. siječnjem 1874 kao zakon stupiti u kriepost. — Bog živio duh pomirljivosti !

— „Egri Népujság“ izli suze žalostinke nad Hrvati u svom 24 br., a u 25. zaklinje magj. vladu da zaboga pazi na erdeljske Vlahu i vojvodjanske Srbije ; jer oni hoće „Dako-Romaniju“, a ovi „Slavensko carstvo“ s Banata, sriema, Bačke, Horvatske i Dalmacije do osnuju. Plaće : zašto su i ostali gradjani toliki dušmani magyarországu. Te kad se već neda magjaritati, ko što u 26 br. razlaže, a ono da bar onu šaku Magjarah u zemlji neda izkoreniti. — Sobstvena izpoviest najveće je važnosti u skromnom i javnom životu.

— Ugarskom harači suhi kratelj (kolera). Od grčeval kapu sviet, a liečnici u zabuni neznadu kako do pomognu.

— U Požunu 2. Srp. inglezke bibličke družine izaslanici javno su razprostranjali kalvinske vierske spise, al kako se glasa puk ih iz grada protirao, dakle Slovaci su bolji katolici nego bunjevci i šokci, koji se daju zamamiti, jedno je čudo što ovaki putnici po najviše čifuti nadju pouzdanosti, i puk naš kupuje od njih vierske knjige, a kad ih mi njemu preporučujemo ko n. p. krasnu bibličku historiju našeg Vuka, onda se još ni jedan pop neće da postara da ovu spasonosnu knjižicu puku svom u ruke prida. A drugo je čudo što se u anglii i zato brinu da bunjevci i šokci dobiju spise u svojem jeziku, kada se ovdje ni jedna živa duša o njima ne brine, već se još bedemi zidjaju, da što su mu

bratja hrvati sastavili, to kakogod do njeg nedospie, ovo je čudo za koje će dotični gorko odgovarat prid Bogom.

— Ministar austrijski počima gonit Jesuite, Zagrebački kat. List misli naći ovomu uzrok u pojavu Csernatonyevom na ugarskom Saboru, al u ovom se sigurno vara ; dalje trieba ići, i taj u Varzinu kod G. Bismarka tražit.

— Reformi se nedopada što se Slovaci, Rumani, za svoj jezik, a Srbi za svoja crkvena prava zauzimlju, i misli ako će nutarnji ministar strožie postupat, to će se do skora sve što je pod nebom ugarskim pritvorit u magjarštinu.

— Egypat dobio je sve one povlastice koje trieba da uživa jedna neodvisna država, dakle khedive skoro će se nazvat kraljem, što ina zahvalit uplivu Ruskom.

— Crnogorski izagnanici dobili su od svojeg Presvietlog kneza pomilovanje, i dozvolu da se mogu povratit u svoju domovinu.

— Španjulcem nise dopadalo kraljestvo, a republika im porodila pobrkanje svakojakog reda i zakonskog ugleda ; sad se pridali u neograničenu vlast ministara predsjednika da ih oslobodi od propasti.

— Prošle g. zaglavilo je na amerikanskih železnica podrug hiljade ljudi. Nu zato vlaci jure kano pomamni ; jer je Amerikancu vrieme novac, a čovjek vrebac !

— U Kečkemetu nabacivali se Kalvini na tielovski prohod kamenjem. Pa da neima lukavi Luko pravo kad pokapa nepogrešivost !

— Amerikanske države daju ove godine 250 miliona mierovala žita. Hvala Bogu i nam će dobro doći !

— Pariški književni odbor razaslao je dosad 1500 raznih francezkih knjigah slavenskim društvom Europe u poklon. Za malu cieniu brat će Francezi otle veliku korist ; jer će jim franc. jezik obuhvatiti krug zemaljski !

Blaž.

G A Z D A L U K.

— Šuplja će se vočka malo pomalo iz nutra osušiti te napokon poginuti. Zeliš li pako da bude svježja i plodna, a ti joj šupljinu zatrpaj kamenjem ili žutom zemljom (ilovačom). Izvana ju izglati i omaži katranom, pa si joj uzdržavaj i život i plod.

— Biesno pseto ili ina viesna živina ako ujede čovjeka : a ti ranu sveži i ozdoli i ozgor što najčvršće možeš, da njom krv neotiče u tielo ; zatim izperi ranu sapunicom, ili lukšijom ili vodom ili pišačom, a najposle ju dubro izprži (izažgi, ožigoši) usijanim (vrućim) gvoždjem. Ako je više ranah, a ti prži od gornje do donje po jednu do donje po jednu po dvie na dan. Nežali mesa, žigij ga što dublje samo da život spasiš. Izžganu ranu odveži, a nesretniku podaj čašu šećerne vode smiešane s nekoliko kapih amonijaka. Te otidi po liečnika (doktora, felčera).

Po Gosp. listu Blaž.

TRGOVINA I OBRTNOST.

CINA RANE. Budimpešta 12. Srip. Žito ban. 81 fn. 5 f. 85—95 n. 86 fn. 6 fr. 45—50 nov. tisans. 81 fn. 5 fr. 90 n. 6 fr. 86 fn. 6 fr. 50—55n. Budimpešta 81 fn. 5 fr. 85—95 n. 86 fn. 6 fr. 45—50 n. Stolnobiogr. 81 fn. 5 fr. 90 n. 6 fr. 86 fn. 6 fr. 50—55 n. — Raž 77—78 fn. — Ječam. 66—68 fn. — Zob 45—48 fn. 1 fr. 80—90 n. — Kukuruz banat. 80 fn. 3 fr. 45—55 n.

Novac. Dukat 5 fr. 23—25 nv. Srebro na 100. — 8 fr. 50 — 9 fr.

Visina vode dunavske.

Budimpešta 14-og Srp. : 10' 6" nad 0. opada.

Požun 14-og Srp. : 8' 5" nad 0.

Vrieme : Velika zapara danas smo dobili malo kiše.